

LICHT IN DE DUISTERNIS.
EEN KERSTVERHAAL
VAN
R. A. Klinkenberg.

AMSTERDAM, BOEKHANDEL V. H. N. HÖVEKER & WORMSER. PRETORIA.

LICHT IN DE DUISTERNIS.

EEN KERSTVERHAAL.

VAN

J. A. KLINKENBERG.

TWEEDE DRUK.

AMSTERDAM.

BOEKHANDEL

VOORHEEN

HÖVEKER & WORMSER.

PRETORIA.

HOOFDSTUK I.

BEPROEFD.

Waar liefde woont, gebiedt de Heer den zegen;
Daar woont Hij zelf, daar wordt zijn heil verkregen,
En 't leven tot in eeuwigheid.

Ps. 133 : 3.

„Dokter, wat dunkt u?” vraagde Maria van Woudrichem op zekeren dag in de maand Maart van het jaar 18 . . .

Men kon het haar aanzien dat het antwoord, dat zij op deze vraag ontvangen zou, haar geheele ziel vervulde. Maar toch, ook hij, die dieper zag en in haar oog den toestand van haar gemoed kon lezen, zou bespeuren, dat het daarbinnen reeds lang tot een antwoord op deze vraag gekomen was. Maar zoolang er leven is hoopt men, en al had ook Maria haar lot en dat harer kinderen gewillig gelegd in de handen van Hem, die de vogelen des hemels voedt en de leliën bekleedt met eene heerlijkheid, die zelfs de pracht van Salomo ver overtreft, ja die ook de haren van ons hoofd alle heeft geteld, toch wist zij ook, dat, waar zij het leven van haar echtgenoot niet van God mocht afdwingen, maar zich moest buigen voor zijn goeden en wijzen wil, bij dien God toch geen ding onmogelijk is.

De dokter staarde haar een oogenblik aan, maar haar kalme

uitdrukking in het gelaat ziende, legde hij medelijdend zijn hand op haar schouder, en zeide:

„Lieve vrouw, ik mag u met geen ijdele hoop vleien. Uw man verkeert in zorgvollen toestand. Lang kan het niet meer duren! God sterke u!”

Lang kan het niet meer duren! Ja, dit had zij reeds zichzelf gezegd. Maar toch, hoe ook verwacht, nog altijd onverwachts trof haar dit woord als een vreeselijke slag. Wankelend keerde zij terug in de kamer en viel op een stoel neder. Zij bedekte haar gelaat met beide handen, terwijl een vloed van tranen over haar wangen stroomde.

„O, God, gedenk mijner,” sprak zij zacht met samengevouwen handen en ten hemel geslagen oogen, toen zij een weinig tot bedaren gekomen was, „o God, gedenk mijner in uwe barmhartigheid; begeef, verlaat mij niet, maar steun mij met uw almachtige hand.”

En de Heere, die het zuchten zijner kinderen hoort, gaf haar kracht. Weinige oogenblikken later stond zij weer op en ging naar het ledikant, waarop haar trouwe echtvriend, de vader harer kinderen, doodziek nederlag. Hij schijnt een oogenblik te rusten; of het door zwakte of wel door de medicijnen komt, kan zij niet beslissen. Zij zet zich daarop aan het andere einde der kamer bij de wieg van haar zuigeling neder, en geeft zich over aan de gedachten van het voorheen en wat haar te wachten staat.

Maria van Bergen was het eenige kind van een eenvoudigen handwerksman. Zij had vader en moeder eigenlijk nooit gekend. De eerste was gestorven, toen zij nog pas zes maanden oud was en de laatste had zij op anderhalfjarigen leeftijd verloren. Na eerst tot haar zesde jaar door het bestuur van het weeshuis te zijn uitbestede, had zij later haar op-

voeding in het gesticht ontvangen. Op negentienjarigen leeftijd was zij als dienstbode geplaatst bij een voorname familie, en na zes jaren aldaar vertoefd te hebben, was zij gehuwd met Johan van Woudrichem. Deze was de zoon van een ambtenaar, die gehuwd was met Margaretha van Egmond. Van Woudrichem, hoewel zelf geen vermogen bezittende, kon door zijne bezoldiging toch een goeden burgerlijken staat voeren. Maar dit voldeed slechts ten halve aan het trotsche karakter zijner vrouw, die, ofschoon slechts een klein vermogen bezittende, zich op haar gewaande adellijke afkomst van den graaf Van Egmond niet weinig liet voorstaan. Wel kon zij met de groote wereld niet mededoen, maar toch zag zij innerlijk met verachting neder op de mindere standen. Hoogmoed was het kenmerk van al haar streven. Gelukkig kon men haar huwelijk dan ook niet noemen, ja in menig opzicht zelfs ver van benijdenswaardig. Daar haar echtgenoot niet altijd aan haar wenschen, om zich in hoogere kringen ingang te verschaffen, voldeed, beschouwde zij dit als een bewijs van minder goede opvoeding en verweet hem menigmalen, dat men wel bespeuren kon dat hem geen adelijk bloed doorstroomde, en dat een huwelijk met een man zonder enig kapitaal toch eigenlijk een ongeluk was. Geen wonder, dat de huiselijke vrede vaak veel te wenschen overliet. Toch kon dit in haar denkwijze geen verandering brengen, en toen haar eenige zoon nu tot een knaap opwies, hoopte zij in de volgende jaren door hem te bereiken, wat zij tevergeefs door haar echtgenoot had gezocht. Daarom werd het haar uitsluitende gedachte, om het daarom daarheen te leiden dat wanneer haar zoon den mannelijken leeftijd zou hebben bereikt, hem uit te huwen aan een met aardse goederen rijk bedeed meisje, hetwelk zij reeds voor hem meende gevon-

den te hebben. Maar ook hier werd het bewaarheid: „De mensch wikt, God beschikt.” Door den dood van haar man van een aanzienlijk deel harer inkomsten beroofd, had zij zich in de dagelijksche uitgaven zeer moeten beperken. Toch kon dit haar trots niet knakken. Nooit zou zij gedoogen, dat haar zoon zich beneden haar gewaanden stand in het huwelijk begaf. Ach, de hoogmoed verblindt voor tijd en eeuwigheid beide. Geen hooger ideaal had haar in de opvoeding van haar zoon bezielde dan het aardsche, en zeker rampzalig zou het voor haar kind geweest zijn, zoo Gods wegen ook hier niet hooger bleken dan de wegen der moeder.

Als jongeling voor het kantoor opgeleid, werd hij eerst als volontair bij eene firma geplaatst. De chef was een godvreezend man, een Christen, zooals er, helaas, maar weinige gevonden worden. Met een helder verstand bedeed, gaf Johan tevens blijk van een eerlijk karakter, en dit behaagde zijn patroon zoozeer, dat hij den vaderloozen knaap een vader en raadsman werd. Geen wonder dat hij, die zelf het leven in de gemeenschap met den Heere als het hoogste geluk op aarde kende, niet naliet, om ook, waar het maar kon, Johan te wijzen op het éénige noodige. En daar het woord kwam uit een hart vol liefde, kon het niet anders, of het moest onder 's Heeren leiding indruk maken. De Heere had dezen chef als een werktuig in zijne handen willen gebruiken om Johan op den weg der genade te leiden; en wat God begint, laat Hij niet varen.

Daardoor had het karakter van Johan allengs eengelukkige wending gekregen. Zijn hart werd geopend voor een hogere wereld dan waarop wij onze voeten zetten. Hij leerde zijn God als zijn Vader in Christus kennen en liefhebben. Wel ging het niet zonder strijd, want niet licht laat Satan zijn

proci los en niet gemakkelijk worden de zondige neigingen in den mensch uitgeroeid; maar toch, de almachtige genade des Heeren bleek sterker dan alle list en bedrog des boozen. Menigmalen kwam Johan ook in tegenspraak met den hoogmoed zijner moeder; vaak trachtte hij haar tot ootmoed te stemmen en op den Heere te wijzen, maar spot en verachting waren het gevolg. Geen profeet is geëerd in zijn eigen stad; dit bleek ook hier, en gewis, had de moeder haar wensch kunnen vervullen, zij zou haar zoon liever bij een anderen patroon gedaan hebben; want zij, die gewoon was alle dingen van hun aardsche zijde te beschouwen, dacht niet aan de leiding Gods door den man, die haar zoon, zooals zij het noemde, tot een fijne maakte.

Johan werd evenwel de lieveling van zijn heer, die hem dan ook van lieverlede een hooger salaris gaf, waardoor hij op vijf-en-twintigjarigen leeftijd inderdaad kon zeggen een alleszins geschikte en voordeelige betrekking te bekleeden. Bij deze vordering op de maatschappelijke ladder was ook zijn geestestoestand al meer en meer op het hoogere gericht. Meer dan eens had de moeder getracht hem met haar ideaal bezig te houden, doch telkenmale had Johan of het gesprek op een ander onderwerp gebracht, of had haar stilzwijgend aangehoord. Indien hij ooit tot een huwelijk besloot, dit was zijn stellig voornemen geworden, zou hij zich geenszins door het aardsche laten leiden; hij wist maar al te goed, dat goud en zilver op zichzelf niet gelukkig maken. Niemand anders zou hij als zijne echtgenootte ooit in zijne woning binnenleiden, dan een zoodanige, met wie hij voor den Heere kon leven en met wie hij in Hem in waarheid één was. En toen hij nu een zoodanige in Maria van Bergen meende gevonden te hebben, vraagde hij de toestemming zijner moeder. Maar deze was hier-

over zoo verbolgen dat zij zichzelf niet meer kende. Wat! zij eene dienstbode, eene uit de volksklasse als haar schoondochter erkennen en aannemen? Zij zou zich vernederen en deze dochter de moedergroete en den moederkus geven? Zij zou gedooogen dat een zoodanige haar hand vatte en haar woning betrad? Dat nooit. Dan liever geen zoon, dan een, die haar eer roofde.

Johan had ook voor zijn patroon zijn hart ontsloten, maar hem tevens den hardnekkigen tegenstand zijner moeder medegedeeld. Hij vraagde, wat hij doen moest.

„Hebt gij,” zoo sprak de heer Baar, „den Heere om licht en wijsheid gevraagd, vóór gij Maria vraagdet?”

„Ja,” zeide Johan, met eene uitdrukking in de oogen, waaruit de oprechtheid van zijn gemoed sprak.

„En zijt gij verzekerd, dat het des Heeren welbehagen wegdraagt en dat Maria u uit geen ander oogpunt tot haar man begeert dan uit uw beider overeenstemming in geestesrichting?”

„Ja,” hernam Johan, „daarvan houd ik mij volkomen overtuigd.”

„Welnu,” sprak de heer Baar, „doe de wat Gods Geest u ingeeft. Ook hierin geldt het woord des Heeren: „Men moet Gode meer gehoorzamen dan de menschen; indien het dus niet anders kan, ook meer dan uwe moeder. Wat God vereenigt, zal de mensch niet scheiden.”

Johan deelde daarop nog eenmaal aan zijne moeder zijn voor nemen mede en vraagde, ja smeekte haar dringend hem haar toestemming te geven.

„Liever zie ik u dood,” was haar antwoord. „Blijft gij bij uw besluit, dan erken ik u als mijn zoon niet meer en mijne deur is dan ook voor u gesloten.”

Dit kostte hem een vreeselijken, innerlijken strijd. Maar

na vurige gebeden tot den Heere was zijn besluit genomen. Nog eenmaal wilde hij eene poging wagen, om het hart van zijne moeder te verteederen om hem haar zegen te geven.

„Moeder,” zoo sprak hij, „het is mijn voornemen nimmer geweest, u te bedroeven, maar sinds ik den Heere heb leeren vreezen, wil ik mij alleen aan zijne leiding overgeven, en ik weet, dat mijne verbintenis met Maria Hem zeer welgevallig is en . . .”

„Zwijg,” riep de moeder verbolgen, „noem mij haar naam niet. Nog eens zeg ik u, dat zoo gij u met haar verbindt, mijne deur voor u gesloten is.”

„De Heere verteedere u, moeder,” hernam hij, „maar ik niet niet anders.”

„Dan ga en kom niet weder,” was haar laatste woord. Helaas, het laatste woord levens, dat hij op aarde van haar zou vernemen.

Een jaar daarna was Johan van Woudrichem met Maria van Bergen gehuwd. Inderdaad een gelukkiger vereeniging was zelden nog op aarde geschied. Maria, niet gewoon aan de weelde van het leven, wist het inkomen van haar man spaarzaam te besteden. Zij was een type van een echte huishoudster, al zou men dit van haar, die nimmer het familieleven gekend had, niet geheel hebben mogen verwachten; maar in haar werd het woord des Heeren bewaarheid: „De godzaligheid is tot alle dingen nut, hebbende de beloften des tegenwoordigen en toekomstigen levens.”

Zij hadden een kleine, maar nette woning betrokken, waar men met een enkelen oogopslag reeds zien kon dat orde en regel, of beter gezegd, dat des Heeren Woord hier regeerde; want waar dit geschiedt, daar gaat alles geregeld, daar gaat het „Bid!” met het „Werk!” gepaard. Geen dag

ging er voorbij, waarop zij zich niet een half uurtje afzonderden van de dagelijksche beslommingen, om met elkaër zich te versterken uit de eeuwige bronwel des levens, en hunne zielen op te dragen aan hun Heer en Zaligmaker.

Zoo waren de dagen en maanden en jaren verstreken. Reeds drie kinderen mochten zij, als panden van hun echt, van God geschonken en aan Hem opgedragen, aan het hart drukken. Gelukkige tijden hadden zij doorleefd. Wel was in het hart van Johan de angel der smart achtergebleven, toen zijne moeder bij zijn herhaalde pogingen tot verzoening en bij zijne gebeden tot den Heere om bekeering van haar hart, verstokt bleef weigeren; maar zijne smart was in den Heere geheiligt en wierp geen schaduw over hun geluk. Zij hadden in elkander en hunne kinderen en bovenal in hun Heere hun één en hun al.

Maar gelijk het waar is, dat Jezus gezegd heeft: „De dienstknecht is niet meerder dan zijn meester,” zoo is het ook juist daarom waar, dat, waar onze Meester op deze aarde een kroon van doornen heeft gedragen, zijne discipelen en discipelinnen geen van enkel rozen kunnen verwachten.

Een achttal jaren van hun huwelijk was voorbijgegaan. Door de vermeerdering van hun gezin hadden zij een grootere woning in de V...straat betrokken. Onder het lief der aarde was nu en dan ook een klein wee gekomen; maar, — uitgenomen den onverzoenlijken haat hunner moeder, die hun liefhebbende harten met smart vervulde, — waren zij tot hiertoe voor groot leed gespaard. Hun genot bleven zij in elkanders nabijheid temidden hunner kinderen vinden. En spoedde Johan zich na volbracht dagwerk naar huis, ook Maria zag telkenmale reikhalzend naar hem uit. Haar geheele ziel was vervuld met de tegemoetkomingen in al de kleinigheden,

die het huiselijk leven voor den man zoo gezellig en aantrekkelijk maken. Hoe had zij hare kinderen geleerd met open oor te luisteren naar 's vaders tred, en huppelende van blijdschap hem in de armen te snellen!

Maar niet lang meer zou deze onbezorgde, gelukkige toestand duren. Johan begon te sukkelen en van lieverlede openbaarde zich een verborgen kwaal, die hem na een lijden van jaren, ten grave sleepte.

Wel had hij, door de liefde gedreven en door de kracht des Heeren gesterkt, nog tot weinige weken vóór zijn dood zijn arbeid, al was het dan ook nu en dan afgebroken, kunnen voortzetten; maar toch waren in deze twee jaren reeds zware beproevingen over hem gekomen. Zijn vriendelijke, oprecht Christelijke meester was gestorven en opgevolgd door een wereldschgezind man, die den spot dreef met Johans eerlijkheid en nauwgezetheid van geweten. Daarbij was ongeveer vijf weken vóór den tijd, waarop wij ons verhaal begonnen, een vierde kind geboren, dat aan de moeder menig nachtelijk uur van opoffering kostte, aangezien dit kind voortdurend lijdende was en 's vaders kwaal scheen medegebracht te hebben.

Maar keeren wij na deze afwijking tot Maria terug op het oogenblik, waarop wij haar voor de wieg van haar lijdend kind verlieten.

Ja, zij had den engel des doods wel langzaam, maar toch met vasten tred tot haar man zien naderen. En welk een toekomst ging zij tegen? Met vier kinderen, waarvan het oudste een aardige krullebol van acht jaren en het jongste een lijdend kind van vijf weken was, onverzorgd achter te blijven, wat zou zij aanvangen? Zij knielt neder voor de wieg van haar zuigeling en stort haar ziel met al haar be-

zwaren en bekommernissen voor den Heere uit in een vurig gebed.

„Maria,” roept Johan met een zwakke stem. Zij treedt zachtkens voor zijn leger en zegt:

„Hier ben ik, lieve Johan, wat wilt ge?”

„O Maria, ik heb een heerlijken droom gehad. Een droom — neen, het kan haast geen droom zijn. Ik gevoelde mij van de aarde ontheven en overgebracht naar het rijk van licht en vrede. Hoe heerlijk blonk mij alles tegen. Ja waarlijk, ik zag iets van hetgeen Johannes op Patmos aanschouwde. Hartverheffend klonken de liederen en psalmen der verlostten. In stomme aanbidding knielde ik neder, niet wetende hoe ik mijn hart zou uitstorten in psalmen van dank. En terwijl ik daar nederlag in het gevoel van de onuitsprekelijke goedheid des Heeren, die ook mij armen zondaar heeft waardig gekeurd in zijn heerlijk rijk te worden opgenomen, zweefden scharen van zalige geesten mij voorbij, roepende: „Het Lam, dat geslacht is, is waardig te ontvangen de kracht en rijkdom, en wijsheid en sterkte, en eer en heerlijkheid, en dankzegging.” Zij wezen mij daarbij op Hem, die in hun midden was. O dat zal ik nooit vergeten! Welk een aanblik vol heerlijkheid, vol liefde! Zijne oogen waren als doorborende de ziel, maar toch zoo innig teeder, zoo meedoogend en barmhartig. Zijn gelaat glinsterde van eene schoonheid, die een menschentong niet vermag uit te spreken. Maar o liefde, die het al teboven gaat, daar openden zich zijne armen naar mij, en terwijl de geheele uitdrukking van zijn gelaat vreugde teekende, sprak Hij tot mij: Kom ook gij in tot de bruiloft des Lams. Ik heb u gewasschen in mijn bloed, ontvang mijne heerlijkheid, die u bereid is. En terwijl ik voor zijne voeten nederknield, kon ik slechts stamelen: Heere Jezus,

mijn Heer en mijn God. O Maria, ik voelde mij zoo gelukkig. Het zal niet lang meer duren, dan zal alles werkelijkheid zijn."

Uitgeput sloot hij weder de oogen. Ja, Maria wist, waar haar trouwe verzorger heenging. Zij dankte in stilte den Heere voor de gewisheid, die Hij haar man had geschonken. o Daar te zijn waar hij heenging, Jezus te zien en door Hem ingeleid te worden in de eeuwige vreugde, met Hem te verkeerē in reinheid des geestes, het was haar zalige hoop. Maar daarnevens gevoelde zij in dit oogenblik, dat, waar haar man dit alles aanstaande was, voor haar ellende en lijden achterbleven. Doch temidden van deze pijnlijke gedachte bleef zij zich vasthouden aan haar Heer en God, als ziende den Onzienlijke.

Het is, helaas, maar al te waar, dat zoolang wij in dit lichaam der zonde en des doods verkeerē, Satan niet ophoudt ons te bestoken. En zoolang nog één ademtucht in ons is, zoolang ook tracht hij de reeds verlostē ziel te bekampen, of het hem gelukken mocht, nog zelfs in het laatste oogenblik de overwinning te behalen.

Na weder in eene sluimering te zijn gevallen, kon men het den kranke aanzien, dat geen liefelijke droombeelden hem thans bezighielden. Opeens werd hij ontroerd wakker en zocht met de oogen naar zijn teerbeminde vrouw.

Deze zat nog altijd voor zijne legerstede.

„Wat benauwt u, Johan?" vroegde zij.

„Ach, sprak hij, „ach Heere, behoed mijne vrouw en mijne kinderen! O, het was mij nu zoo angstig temoede. Ik zag u, verlaten van allen menschelijken steun den hongerdood nabij met de trekken van vertwijfeling op uw gelaat. O Heere!" riep hij met ten hemel geslagen oogen, „Gij, die een Rechter

der weduwen en een Vader der weezen zijt, ontferm U over mijn arme vrouw en kinderen."

Maria kon zichzelf niet ontkennen, dat deze gedachte ook haar in de laatste ure had beziggehouden. Maar zij was door het gebed gesterkt en getroost, en de zekerheid dat de Heere, die haar tot hiertoe zoo wonderbaar had geleid en bewaard, haar ook in het vervolg niet zou verlaten, behield den boventoon. Kalm zeide zij als antwoord op zijne klacht:

Zoo ik niet had geloofd, dat in dit leven
 Mijn ziel Gods gunst en hulp genieten zou,
 Mijn God, waar was mijn hoop, mijn moed gebleven?
 Ik was vergaan in al mijn smart en rouw.
 Wacht op den Heer, godvruchte schaar, houd moed;
 Hij is getrouw, de bron van alle goed;
 Zoo daalt zijn kracht op u in zwakheid neer;
 Wacht dan, ja wacht, verlaat u op den Heer.

Psalm 27 : 7.

„Hieraan wil ik mij vasthouden, lieve Johan. De Heere is getrouw, die geen muschje op aarde laat vallen zonder zijn wil. Heeft Hij niet gezegd: „Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten, die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen.” Heeft Hij niet gezegd: „Werp al uw kommer-nissen op Mij, want Ik zorg voor u.” En immers, gij zijt het geweest, die mij en onze kinderen hebt verzorgd. Gij waart slechts een middel, wel een liefelijk, maar toch slechts een middel in 's Heeren hand. En zou zijn arm verkort zijn? Heeft Hij niet duizenden wegen, waarop Hij zijne kinderen leidt? O, Johan, bid slechts voor mij, dat de Heere mij het geloof versterke, en ik zal in zijne kracht en geschraagd door zijn arm mijn kruis den Heiland nadragen.”

„Heere, uwe wegen zijn wonderbaar. Wie kan ze doorgron-

den? Laat mijne lippen uwen lof verkondigen, zoolang ik nog ben," stamelde Johan. „U beveel ik mijne vrouw en mijn kroost."

„Wil ik u wat voorzingen, Johan?"

Hij knikte met de oogen. En daarop hief zij, eerst wel trillend van aandoening, maar van lieverlede met vaster stem aan:

Ja, de Heer zal uitkomst geven,
 Hij, die 'sdaags zijn gunst gebiedt:
 'k Zal in dit vertrouwen leven,
 En dat melden in mijn lied.
 'k Zal zijn lof zelfs in den nacht
 Zingen, daar ik Hem verwacht,
 En mijn hart, wat mij moog treffen,
 Tot den God mijns levens heffen.

O mijn ziel, wat buigt ge u neder?
 Waartoe zijt ge in mij ontrust?
 Voed het oud vertrouwen weder,
 Zoek in 's Heeren lof uw lust.
 Menigwerf heeft Hij uw druk
 Doen verand'ron in geluk.
 Hoop op Hem, sla 't oog naar boven;
 Ik zal God, mijn God, nog loven.

Psalm 42 : 5 en 7.

Toen zij ophield met zingen was de kalmte op zijn gelaat teruggekeerd. Weinige oogenblikken daarna scheen hij weder in sluimering te zijn gevallen, maar geen angstige droomen hielden zijn afgematte ziel meer bezig. Een glimlach van hemelschen vrede lag op zijn gelaat. En toen hij uit zijne sluimering ontwaakte was het hem aan te zien, dat hij zich en de zijnen volkomen in de armen van zijn God en Vader in Christus had overgegeven.

Den volgenden dag, het was de 20ste Maart, stond Maria bij de sponde van haar stervenden man. Hij had den strijd volstreden. Gods genade had in hem zijne almacht getoond. Rustig en stil, met eene uitdrukking van het voorgevoel der hemelsche heerlijkheid, die hij tegemoet ging, lag hij ter neder.

Maria hield zijne hand in de hare. Nog eenmaal drukte zij een vurigen kus op de beminde lippen, en zacht klonk het daarop als eene afspiegeling van hetgeen haar oog aanschouwde in hare ziel :

Nu dalen onder zangen,
 Om zijne ziel te ontvangen,
 Gods engelen om hem heen.
 Hij stemt in hunne koren,
 Doet de eer zijns Konings hooren,
 Door hem als redder aangebeên.

Gezang 187 : 6.

Weinige oogenblikken later riep Johan nog met gebroken stem: „Tot wederzien bij God hierboven. Heere Jezus, in uwe handen — — —”

De geest was het lichaam ontvloden en werd door de engelen Gods gedragen naar het Vaderhuis, waar vele woningen zijn.

HOOFDSTUK II.

GEKASTIJD.

Uit diepten van ellenden.
Roep ik met mond en hart
Tot U, die heil kunt zenden:
O Heer, aanschouw mijn smart.
Wil naar mijn smeekstem hooren,
Merk op mijn jammerklacht;
Verleen mij gunstige ooren,
Daar 'k in mijn druk versmacht.
Ps. 130 : 1.

Zes maanden later vinden wij Maria met hare kinderen terug in een kelder in de B... straat. Zij had na de begrafenis van haar man den dokter en den apotheker betaald, vele harer meubelen verkocht en deze nederige woning betrokken. De toestand van haar jongste kind bleef nog altijd zorgelijk. Hoe spaarzaam zij ook met het haar overschietende geld was omgegaan, de voorraad was thans verbruikt. Afgetoed door de dagelijksche nachtelijke zorgen voor haar kinderen, gekweld door gebrek aan de allereerste levensbehoeften voor zich en haar kroost, aan wie zij, bovenal aan het jongste niet kon geven wat het behoefde, was Maria in deze maanden eenige jaren verouderd. Daar zij zich geheel aan de

zorgen van haar kinderen moest wijden en niemand met haar toestand opzettelijk wilde bekendmaken, bleef deze voor de buitenwereld verborgen. De wereldschgezinde patroon van haar man had haar het loon tot op diens sterfdag uitbetaald, en daarmede achtte hij zich van de weduwe en haar kinderen geheel ontslagen. Hare schoonmoeder was zelfs hardnekkig blijven weigeren aan het sterfbed van haar man te komen, hoewel Maria dit uit zijn naam persoonlijk was komen vragen; maar ook toen was zij niet ontvangen. Nog tweemaal had zij haar schoonmoeder per brief verzocht bij Johan te komen, doch zonder gevolg. Verlaten alzoo van de menschen, bracht Maria kommervolle dagen en nachten door. Toen haar laatste cent was verdwenen, moesten ook de nog weinige overschietende meubelen, ja zelfs eindelijk haar bed worde te gelde gemaakt. Zwaar viel haar deze beprooving, die haar van alles beroofde wat haar aan de jaren van ongestoord geluk herinnerde en haar tot aandenken aan haar dierbaren overleden echtgenoot verstrekke. Maar zij bracht het alles ten offer om daardoor brood voor haar kinderen te kooplen, vast verzekerd dat God wel het water tot aan de lippen brengt, maar het er niet zal³ doen overvloeien bij degenen, die op Hem vertrouwen.

Wie zal de klachten en smee kingen tellen, die uit de lage woning in deze maanden dag aan dag en nacht aan nacht waren opgeklimmen tot den troon der genade! En toch waren zij allen bekend en geteld door Hem, die nimmer plaagt uit lust tot plagen, maar die staande houdt, ook waar Hij verdrukt.

„De Heere zal voorzien,” dit bleef voor Maria vaststaan, al wist zij ook niet hoe en langs welken weg.

„Zou ik ook moeten beproeven het hart van mijne schoon-

moeder te verteederen?" sprak zij tot zichzelf. „O wel is zij hard, maar zeker weet zij mijn kommer en zorg niet, want dan toch, o gewis, bij God is immers wel genade, zal mijne schoonmoeder wel barmhartig worden." Maar Maria wist ook te goed dat God het alleen is, die de harten der menschen leidt als waterbeken. Daarom boog zij haar knieën en smeekte opnieuw om verteedering! van het hart harer schoonmoeder en om kracht tot zelfverloochening, opdat zij ook dit offer, want, dit gevoelde zij, was het voor haar, gewillig den Heere kon brengen.

Zij beval haar oudste kind op de andere te passen, terwijl zij het jongste in een doek wikkelde en op den arm nam. Voorwaar, al zag zij helder en rein er uit, — die haar goed beschouwde in het uitgeteerde gelaat, zag niets dan een beeld der ellende.

Na een moeilijken tocht kwam zij bij hare schoonmoeder aan. Op haar vraag aan de dienstbode om mevrouw te mogen spreken, wordt haar geantwoord te zeggen, wie zij is. Een oogenblik staat zij in bedenking, wat zal zij antwoorden. Vreezende dat zij bij het noemen van haar naam wellicht zonder haar schoonmoeder gezien te hebben, weder terug zal moeten keeren, zegt zij:

„Och wil mevrouw maar vragen of een eenvoudige vrouw, die haar iets moet mededeelen, haar een oogenblik spreken mag."

Na eenig wachten verschijnt deze.

„Wie zijt ge en wat begeert ge?" vraagt mevrouw Van Egmond, die sedert den dood van haar man zich bij dezen naam noemen liet. Van het hoofd tot de voeten ziet zij de vrouw, die daar voor haar staat, met het kind aan. Neen zij kent, of liever zij herkent haar niet. Tien jaren zijn

voorbijgegaan, sedert zij haar ontmoet heeft. En in die tien jaren, wat is Maria veranderd!

„Mevrouw,” ving deze aan, van aandoening bevende, „ik ben de weduwe Van Woudrichem, ach, wil het verledene vergeten en slechts aan het heden denken . . .”

„Wat zegt ge, wie zijt gij?”

„De weduwe van uw zoon, mevrouw.”

„Die ken ik niet,” is het ruwe, harde antwoord.

„Ach, mevrouw, ter wille van uw zoon, gedenk aan zijne kinderen.”

„Ik heb zijne kinderen nooit gekend, en ik weet ook ternauwernood dat hij kinderen gehad heeft. Maar al wist ik dit, wat gaat het mij aan? Indien gij de vrouw van mijn zoon zijt, dan zeg ik u dat gij de oorzaak zijt van al het leed, dat hij geleden heeft.”

„Maar mevrouw, wij waren immers gelukkig met elkander.”

„Wel zeker, gelukkig, dat heeft mijn zoon ondervonden! Hard werken en niet eens het noodige verkrijgen.”

„Mevrouw, dat is niet waar. Het heeft hem aan niets ontbroken, maar thans verkeert zijne weduwe met hare kinderen in behoeftige omstandigheden. Ach, mevrouw ter wille van uwe zaligheid, wees niet hard jegens mij. Bij God is genade. Gedenk aan de kinderen van uw kind, en betoon uwe barmhartigheid, opdat God u barmhartigheid verleene in de ure uws stervens.”

„Hoor eens, vrouwtje, met bedelaarsters kan ik mij niet inlaten. Ik ken u niet en wil u ook niet kennen. Hebt ge het vroeger goed gehad met uw man, zie dan nu ook hoe ge er komt en val mij niet meer lastig.”

De deur werd geopend. Maria trad naar buiten. Meer wankelende dan gaande, bereikte zij haar woning. Eene bede-

laarster! Was dat waar? Is dan de dochter, die haar moeder om erbarming smeekt, eene bedelaarster? snikte Maria, zich op een stoel nederzettende.

Maria was in het eerste uur niet instaat, zich op te heffen. Zwakte, uit gebrek aan het noodige, had reeds lang haar krachten gebroken. Maar de schok, dien zij thans had ondergaan, scheen haar geheel uitgeput te hebben. Neen, dat had zij niet verwacht. Maar het kreunen van het kind aan haar droge borst bracht haar weder tot bezinning. Zij raapte alle krachten samen en een blik naar boven richtende, riep zij uit:

„O, Heere, ik ben van allen verlaten, verlaat Gij mij niet; erbarm U over mij en hoor mijne jammerklachten.”

„Moeder, hebt u brood meegebracht?” vroegde haar oudste zoontje. „Ik heb zoo'n honger!”

Weinige oogenblikken daarna verlaat zij weder de woning.

De laatste kleedingstukken, die zij bezit, worden weggebracht en daarvoor brood gekocht. Doch ook dit kan slechts enkele dagen duren. Verkleumd van koude en vocht doorworstelt zij nog eenige dagen, waarin zij vaak de vertwijfeling nabij is. Maar toch, de Heere laat haar niet los. In deze zware beproeving blijft zij Hem aanroepen om redding en kracht.

Daar neemt zij het laatste brood en deelt het onder de kinderen.

„Gij weet, lieve Johan,” zegt zij tot haar zoontje, „dat ook de weduwe te Sarfath haar laatste meel en olie wilde bereiden, om een koek te bakken en dien met haar zoon te eten, om daarna te sterven.”

„Ja moe,” zegt het kind weenende bij het zien der tranen in de oogen der moeder, „maar toen kwam Ella en maakte dat het meel in het vat en de olie in de kruik niet opraak-

ten, maar zij at en haar zoon al den tijd van den hongersnood. Moeder, zou de lieve Heer niet nogmaals Elia kunnen zenden?"

„Elia is in den hemel, lief kind, maar ja, het is waar, de Heere is almachtig. Hij zal hulp zenden." Onwillekeurig kwam de psalm haar tebinnen en overluid zeide zij, om zichzelf te troosten:

Ik blijf den Heer verwachten;
 Mijn ziel wacht ongestoord;
 Ik hoop in al mijn klachten
 Op zijn onfeilbaar woord.
 Mijn ziel vol angst en zorgen
 Wacht sterker op den Heer,
 Dan wachters op den morgen;
 Den morgen. Ach! wanneer?

Ps. 130 : 3.

Den volgenden dag riepen de kinderen weder om brood, maar alles was verteerd. Niets, niets bezat zij thans meer en nog scheen de hulp verre. Ja, de Heere beproefde haar zwaar, maar hield haar staande. Zonder iets genuttigd te hebben moesten de kinderen zich des avonds weder nederleggen. Maria zelve had zich reeds nacht aan nacht op haar harde sponde van slechts een weinig stroo nedergelegd, om elken morgen nog loomer en matter te ontwaken. Ook deze avond wilde zij zich ter ruste leggen, maar het kind aan haar borst scheen zeer te lijden. Onafgebroken gaf het luide gillen en trok krampachtig het lichaampje samen. Den ganschen nacht worstelde Maria met de pijnen van het kind en in haar ziel met God. Toen de morgenstond daagde had

de Heere haar kind overgebracht in de plaats, waar geen rouw en gekrijt, geen smart en honger meer zijn, maar waar het onder de honderd vier en veertig duizend gekochten dezer aarde uit alle geslachten, natiën en tongen het Lam zal volgen, waar het heengaat.

Maar ook Maria had volstreden en — overwonnen. Met haar andere kinderen nederknielend beval zij zich met de haren in 's Heeren handen. Den hongerdood nabij, zette zij zich daarna als versteend op een stoel neder, en wist nauwelijks wat er rondom haar omging.

HOOFDSTUK III.

NIET VERGETEN OF VERLATEN.

Is de nood zoo hoog geklommen,
Dat gij nergens uitkomst ziet;
God, uw God verlaat u niet.

Het is de 24ste December, omstreeks acht uren in den morgen. Op de groentenmarkt zitten eenige kooplieden en vrouwen, die hunne waren hebben ingeslagen en nu, vóór zij met deze door de stad gaan om ze te verkoopen, in de herbergen zich te goed doen aan een kop koffie, of wel voor hun wagen staan om hun ontbijt te gebruiken. Een knaap van omstreeks acht jaren, schoon en zindelijk in de kleeren, maar wien men het overigens wel kan aanzien dat zijne kleeding te dun is voor dezen tijd des jaars, en bij wien men reeds dadelijk kan opmerken dat, of eene ziekte of gebrek aan het noodige hot lichaam hebben vermagerd, — komt bij een dier wagens staan, waarvoor zich eene vrouw bevindt, bezig een broodje te eten. Nadat hij met gretige oogen nu eens het broodje, dan weder de vrouw heeft aangezien, roept deze:

„Wat wil je kind, ook een stukje?”

„Moeder zegt: Ik mag niet bedelen,” antwoordt de knaap.

„Bedelen,” zegt de vrouw, „bedelen, neen, — maar heb je honger; je kijkt zoo naar mijn brood.”

Tegelijk zakt het kind in elkander. Liefdevolle armen beuren

het op en brengen het in de naaste herberg. Geen teeken van leven schijnt het meer te geven; met de lippen stijf op elkander geperst, schijnt het meer een doode dan een levende.

„Wat zou het kind schelen?” is aller vraag.

De vrouw geeft een verslag van hetgeen zij gezien en gevraagd en wat het kind gezegd heeft.

„Heeft het dan wellicht honger?” En nauwelijks is deze vraag gedaan, of bereidwillige handen zijn gereed om brood aan zijne lippen te brengen en den mond te openen. Wel gaat dit eerst niet gemakkelijk, maar eindelijk, ja waarlijk, met eene begeerigheid, waarvoor zelfs de omstanders een oogenblik beangst worden, wordt alles verslonden. Het kind komt weer bij. Aan vragen is thans geen gebrek.

„Waar woon je, kind?”

„In de B.... straat.”

„Heeft je moeder je uitgezonden?”

„Nee, moeder zegt: ik mag niet bedelen.”

„Maar je bedelt nu niet. Zeg mij nu eens,” zeide eene der vrouwen, die op het gezicht van dit vermagerde en dun gekleede kind reeds dikke tranen langs haar wangen had laten rollen, „zeg mij nu eens, waar is je vader?”

„Vader is bij onzen lieven Heer en bij de engelen.”

„En je moeder?”

„Thuis bij mijn zusjes en mijn broertje.”

„Kom!” roepen een paar vrouwen, „laat ons dit kind thuis brengen, misschien ziet het daar niet beter uit dan bij dit kind.”

Onderwijl deze vrouwen het kind naar huis brengen, willen wij eens zien, wat met Maria is geschied.

Terwijl zij als versteend en als bijna onbewust van hetgeen met haar geschiedde, op den stoel zich heeft nedergezet, nog altijd met het lijkje van haar kind in de armen, is het knaapje

de deur uitgelopen en eindelijk op de groentenmarkt, waar wij hem aantreffen, terecht gekomen.

Nog starrend op haar ontslapen kind is Maria's ziel in deze oogenblikken zelve als in hooger gewesten opgenomen. Zij hoort het roepen en schreien harer kinderen om brood niet, en bespeurt ook niet dat haar woning geopend wordt en haar zoontje en twee vrouwen binnentreden. Eerst als het knaapje tot haar snelt en haar om den hals valt, komt zij weer tot zichzelf.

Wie zal de ontroering beschrijven, die zich van deze vrouwen meester maakte? Zij, vaak ruw in het dagelijksche leven, maar in wier hart meestentijds meer menschelijk gevoel en medelijden gevonden wordt dan bij menig fijn beschaafde, alleen voor wereld en eigen genot levende, te bespeuren is. Genoeg, de toestand van jammer en ollende, van doorgestaan lijden en bangen zielestrijd, gepaard aan de uitgeteerde gezichtjes der kinderen hebben het hart dezer vrouwen met mededoogen vervuld. De eene gaat dadelijk brood en koffie halen, om moeder en kinderen een eerste bete met een warmen dronk te bereiden, terwijl de andere wegstormt, om den toestand van haar bevinding in de pas verlaten herberg kenbaar te maken. Spoedig is zij weergekeerd. Overvloed van levensmiddelen worden op tafel neergelegd. Met eigen handen voedt zij de kinderen, eerst spaarzaam daarna wat milder. Onderwijl is de kelder vol volks gestroomd. De neringdoenden van de markt, die het treurig feit hadden vernomen, de bureu, die den toevloed van menschen zagen binnenkomen en weder vertrekken, allen kwamen, en het mag tevens erkend worden, niemand ging zonder iets gelaten te hebben. Maar dit was niet genoeg. Als een loopend vuurtje had zich dit geval verbreid en spoedig klonk het op de markt:

„Laat ons eene collecte houden voor de weduwe.”

De daad bij het woord voegende, had de spreker reeds zijn pet afgenomen en ging man voor man en vrouw voor vrouw langs, roepende: „Een godspenning voor de weduwe!”

De inzameling was — het vermogen der menschen in aanmerking genomen — groot te noemen; maar daar de tijd intusschen voortspoedde, pakte menigeen zijn wagen en reed weg, om zijn waar bijtijds aan den man te brengen.

Op de gracht, in de nabijheid van Maria's woning, woonden de heer en mevrouw Roosmeijer. Zij hadden slechts een eenig dochttertje van vijftien jaren, de lust hunner oogen en de hoop van hun leven. Dit kind was zeer zwak van gestel en vaak lijdende, zoodat zij veel hadden ten koste gelegd aan haar herstel. Maar als oprechte Christenen hadden zij ook niet verzuimd hun kind den Heere te wijden en het voortdurend te wijzen op den kostbaarsten van alle schatten hier beneden: de onderwerping aan 's Heeren wil en de gewisheid van een eeuwige zaligheid, door Hem bereid voor dengene, die aan 's Heilands hart geborgen is. Dit was dan ook onder 's Heeren leiding bij het kind niet tevergeefs geweest. Haar hart was geopend voor het Woord des Heeren, en van lieverlede vertoonden zich ook in haar reeds liefelijke bloesems van den boom des levens.

„O Pa,” sprak het meisje, toen zij om half een op den middag met hare ouders aan de koffie zat, „hebt u gehoord, wat in de B....straat gebeurd is? De groentenvrouw heeft het van morgen aan onze dienstmeid verteld.” Daarop deed zij een verhaal van wat zij had vernomen, en vervolgde toen:

„Ach, hoe ontzettend. Het jongste kind is, na lang lijden in de ingewanden, in de armen zijner moeder gestorven.

De moeder en haar andere kinderen zijn bijna van gebrek omgekomen. O, ik mag er niet aan denken, maar indien mij dit eens overkomen was. Ik begrijp niet, dat dit een vrome moeder kan gebeuren, en toch deelde de groentenvrouw mede, dat de weduwe gewis een vrome vrouw moest zijn, want zij was vast overtuigd, dat de Heere uitkomst geven zou, al had Hij ook in zijne wijsheid haar kind tot zich genomen. Ja, zij heeft zelfs gezegd, dat zij, zoolang het kind nog leefde, den Heere had gebeden om behoud, maar toen het dood was, dankte dat haar kind was bewaard voor al het leed en de ellende dezer wereld, die zij als moeder had moeten ervaren."

„Ja kind,” hernam de heer Roosmeijer, „zoolang wij hier beneden zijn, zullen er vele vragen voor ons overblijven, die wij niet beantwoorden kunnen. De Heere wil ook alleen dat wij Hem onvoorwaardelijk gelooven zullen, zonder begrijpen, want anders is het ook geen geloof meer; hierboven zal ons alles duidelijk worden.”

„Maar lieve Pa,” hernam het meisje, „heeft dan de Heere de gebeden der weduwe ten opzichte van haar kind wel verhoord?”

„Indien zij door den Heere, dat wil zeggen, door den Heiligen Geest heeft leeren bidden, mijn kind, dan heeft zij ook leeren bidden: „Vader, niet mijn wil, maar uw wil geschiede!” en daarmee heeft zij dus te kennen gegeven, dat zij niet begeert dat haar wensch vervuld worde, maar dat alleen geschiede, wat de Heere voor goed en noodig achtte. o, Het gebed is zulk eene gave. Ik bedoel dat gebed, waarbij ons geheele hart zich overgeeft aan den Heere. Het is van Hem en keert weer tot Hem; dat is juist de verborgen macht, die zich in den bidder openbaart. En de grond van dit gebed is geen andere, dan dat wij bij den Heere onder alle omstandigheden van ons leven

slechts pleiten om het heil onzer ziel en dat der onzen, en daardoor om de eere van onzen Heer. Op zulk eene bede volgt altijd een danken, ja, zulk bidden in de grootste smart, dat is reeds troost voor het biddend hart."

"Maar," hernam de moeder, "gij gevoelt dus ook, liefkind, hoe gij in het bijzonder door 's Heeren genade bevoorrecht zijt, dat u geen kommer en ellende kwellen. En ik weet," voegde zij er bij, terwijl zij haar een kus gaf, "dat gij daarvoor ook dankbaar zijt. Maar zouden wij het nu daarbij mogen laten en de groentenvrouw ons een beschamend voorbeeld laten geven, zonder dat wij toonden te weten dat de apostel gezegd heeft: „Toon mij uw geloof, — dat is toch ook uwe dankbaarheid, — uit uwe werken."

"O neen, moeder," sprak het meisje, "zeg mij wat ik voor de weduwe doen kan en mag. Al wat ik heb zou ik haar gaarne willen geven."

"Dat is lief van u," hernam de vader, "dit moogt ge ook doen, maar daarmede geloof ik, zouden wij de weduwe met haar kinderen slechts voor een paar dagen het noodige kunnen verschaffen. Wij moeten dus een degelijker plan bedenken. Wij vieren morgen Kerstfeest. Me dunkt het zou heerlijk zijn, als het licht ook voor haar kon opgaan."

"Ja, dat geloof ik," riep het meisje. "Maar kunnen wij haar dan geen groot kerstgeschenk thuis zenden: kleederen, schoenen, levensmiddelen en voor de kinderen ook wat lekkers, opdat zij weten dat de Heiland ook voor hen goed is?"

"Zeer goed," zei de vader, "dit willen wij doen en gij kunt alvast vanmiddag beginnen om met uwe moeder daartoe de noodige inkoop te doen. Een gedeelte daarvan kunt gij dan zelve brengen en daardoor met de weduwe en haar kinderen kennis maken. Het overige kunnen wij dan wel zenden, want gij

weet, dat er geschreven staat: Laat uwe linkerhand niet weten, wat uwe rechter doet."

„O wat heerlijk," riep het meisje en huppelde van vreugde. „Wat zullen die arme vrouw en kinderen blijde zijn."

„Intusschen," hernam de heer Roosmeijer, „zal ik zien iets blijvends voor de weduwe te kunnen doen. Daar zij door den dood van haar jongste kind nu althans iets doen kan, hoop ik vanmiddag bij een paar vrienden te gaan en iets bijeen te brengen, om de weduwe in eene affaire te zetten."

Toen de heer Roosmeijer dit gezegd had, riep hij zijne vrouw in een andere kamer en zeide tot haar:

„Mij dunkt, lieve vrouw, ge moest eens dadelijk tot die weduwe gaan. Wij moeten toch eerst ons verzekeren, dat wij te doen hebben met een waarlijk beproefd kind van God. Want wel moeten wij ieder helpen, die zulks behoeft, daar ook de Heere zijne zoon laat opgaan over boozen en goeden en laat regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen, maar niet waar? — wij zullen het toch des te liever doen, indien wij weten daarmede eene discipelin des Heeren te helpen."

„Ja," zeide zijne vrouw, „ik geloof, dat gij inderdaad gelijk hebt, maar zoudt ge dan niet zelf medegaan? Wij vrouwen, gij weet het bij ervaring, laten ons vaak door de eerste ontroering van ons hart medesleepen. Gij, mannen, zijt uit wat meer staal gevormd."

„Foei, Cato, nu maakt ge het te bont. Maar ik weet dat uwe bedoeling goed is. Ik zal met u gaan. Maar haast u dan, want ik wilde gaarne, indien onze onderzoekingstocht naar ons genoeg, dat wil zeggen overeenkomstig onze vermoedens, uitvalt, om drie uur bij mijn vriend Reinaard zijn."

Een half uur daarna stonden de heer en mevrouw Roosmeijer in de woning van Maria. Waarlijk zij konden uit-

roepen: „De helft is ons niet aangezegd!” En toch bij al die ellende, die zij aanschouwden, bij al het doorgestane leed, dat zich op het gelaat, ja in de geheele gestalte van Maria teekende, welk een verschil met zoovele woningen der armen. Hier was, hoewel slechts een enkele stoel, een tafel en een weinig stroo tot rustbed overgebleven was, toch niets van de onreinheid te bespeuren, die vaak zoo menig arm huisgezin kenmerkt. Dit trof beiden al dadelijk.

De heer Roosmeijer, die meer ervaring in zulke toestanden had opgedaan, deed Maria verschillende vragen, waaruit het hem duidelijk werd dat hij hier te doen had met een beproefde en gelouterde ziel, zooals er maar weinige door hem waren aangetroffen. Maria had in 't kort haar levensgeschiedenis medegedeeld, hetgeen zij thans te bereidwilliger deed, naarmate zij bespeurde dat zij te doen had met een man, in wiens gemoed de liefde tot den Heer en Heiland leefde. Ja voor hem gevoelde zij, kon zij haar hart uitstorten. Hem kon zij bekendmaken met al haar verzuchtingen, met haar hoop en haar twijfel, haar geloof en haar zwakheid, haar gebeden en haar tranen, maar ook met haar dank voor de redding en uitkomst in het uur van gevaar.

„Mijnentwege, mijnheer,” hooren wij haar zeggen, „mij was het sterven welkom geweest; ik weet, mijn Verlosser leeft, maar ter wille van mijne kinderen dank ik den Heere voor zijne redding, want ook daarin heeft Hij mij getoond dat Hij leeft.”

„Maar gij spraakt van uwe schoonmoeder,” zeide de heer Roosmeijer, „hebt gij geene pogingen tot verzoening aangewend. Gij weet toch, niet waar, dat het kostelijk is in de oogen des Heeren zich te vernederen en kostelijk bovenal eene zondares te bekeeren van de dwaling haars wegs en eene ziel te redden van den dood.”

Daarop deed Maria mededeeling van de pogingen, die door haar man en haar waren aangewend, om het hart van haar schoonmoeder te verteederen, maar hoe deze zelfs geweigerd had haar man op diens sterfbed te bezoeken. Zij verhaalde van haar laatsten tocht en hoe zij door haar schoonmoeder was afgewezen.

De heer Roosmeijer kon ook uit dit verhaal bespeuren dat de Heere het hart der beproefde weduwe tot een waar Maria's hart had gevormd. Geen overdrijving, geen haat tegen haar schoonmoeder, maar slechts diep medelijden met haar verhardten zielstoestand straalde uit al haar spreken door.

Nadat mevrouw Roosmeijer een geldstukje in de hand van het knaapje had gedrukt, vertrokken beiden.

Wel was de heer Roosmeijer niet van gedachten veranderd om de weduwe te helpen; neen, integendeel was hij in zijn voornemen zeer gesterkt; maar de weg, waarlangs hij dit wilde doen, scheen hem nu anders aangewezen te zijn.

„Hoor eens, lieve vrouw,” zeide hij tot zijne echtgenoot, „vóór ik eene poging waag om bij mijne vrienden iets ten gunste van de weduwe te doen, komt het mij raadzaam voor eerst de schoonmoeder zelve te bezoeken. Wellicht vermag een vreemde meer op haar dan hare dochter. Ik wil althans beproeven met Gods hulp haar het zondige van hare handelwijze onder de oogen te brengen. Vergeet niet mij met uwe gebeden te vergezellen. Gij kunt intusschen, volgens afspraak, met ons kind alles klaar maken tot een kerstgeschenk voor de weduwe en haar kinderen en denk daarbij, dat gij haar ook eene verkwikking voor den nacht bereidt.”

HOOFDSTUK IV.

UW LICHT GAAT OP!

Want God de Heer, zoo goed, zoo mild,
Is te allen tijd een zoon en schild;
Hij zal genade en eere geven.
Hij zal hun 't goede niet in nood
Onthouden, zelfs niet in den dood,
Die in oprechtheid voor Hem leven.
Welzalig, Heer, die op U bouwt
En zich geheel aan U vertrouwt.

Ps. 84 : 6.

Nadat de heer Roosmeijer zijne echtgenootte had thuis gebracht, ging hij op weg naar de schoonmoeder van de weduwe Van Woudrichem. Hij liep in gedachten verzonken en met het hart biddend tot den Heere gericht, om de juiste woorden te mogen spreken, die deze verharde, in hoogmoed en zelfzucht verblinde ziel konden treffen.

Maar God had reeds zijne hand uitgestrekt en mevrouw Van Egmond aangegrepen.

Na de ontmoeting met haar schoondochter was zij, door gekrenkten hoogmoed beleedigd, naar haar kamer teruggekeerd. Maar wat zij ook deed, zij kon het beeld van lijden en smart, dat zich aan haar oog vertoond had, niet vergeten.

De woorden door haar schoondochter met zachtmoedigheid tot haar gesproken, waren haar scherp in de ziel gedrongen. Zij [gevoelde zich des avonds niet wel. Den ganschen nacht daarop lag zij meer te droomen dan te slapen, en in die droomen zag zij telkens weder de lijdende gestalte van haar schoondochter en klonken haar de woorden in de ooren: „Ter wille van uwe zaligheid, wees niet hard jegens mij. Gedenk aan de kinderen van uw kind en wees barmhartig, opdat God u barmhartigheid verleene in uw stervensure.

Zij wendde zich om en om op haar rustbed, maar hoe zij ook trachtte deze gedachten te verdrijven, het mocht niet gelukken.

„In uw stervensure.” Sterven, — neen, daaraan had zij in waarheid nog niet gedacht. Als een tweesnijdend zwaard vlijmde dit woord haar door de ziel.

„Opdat God u barmhartigheid verleene, klonk het haar weder in de ooren. God, — ach, Hem kende zij niet. Zij had zich nooit om Hem bekommerd, maar die God sprak thans zoo luide daarbinnen dat zij van de gedachte aan Hem zich niet kon loswringen. Wel had zij ook vroeger geleerd, dat er een God bestaat, want zij was ter catechisatie geweest en had ook haar belijdenis afgelegd; dit behoorde immers zoo tot de welopgevoede manieren; maar het was bij een belijden der lippen gebleven. Dat er alzoo een God bestaat, die heilig en rechtvaardig is, dit wist zij evon goed als Satan het weet, gelijk de apostel zegt; maar verder had zij zich daarover nooit bekommerd. Doch in deze ure kwam het lang in slaap gewiege geweten tot ontwaken, en meer dan haar in deze oogenblikken aangenaam was, begon het haar in herinnering te brengen. Te sterven zonder Gods barmhartigheid, sprak die stem in haar binnenste, was gelijk aan een eeuwige

ellende ten prooi te zijn. Telkens wanneer het haar gelukte een weinig in te sluimeren, kwamen de nare droombeelden haar weder bestormen. Opeens gevoelde zij zich aangegrepen door een ontzettend machtige hand, aan wie zij zich niet kon ontwringen. Voort gaat het met haar, terwijl het haar donderend in de ooren klinkt: „Er zal een onbarmhartig oordeel gaan over een ieder, die geen barmhartigheid heeft beoefend.” O ontzetting, waar wordt zij heengevoerd? Weder hoort zij eene stem haar toeroepen: „Zij zullen gaan in de eeuwige pijn, waar weening zal zijn en knersing der tanden. In den poel van vuur en zwavel, waar hun worm niet sterft.” Zij geeft een luiden gil en ontwaakt. Geen sluimering wil haar oogen meer toedrukken. Die vrouw in haar lijdenstoestand staat haar voortdurend voor oogen als een, die haar bij God aanklaagt. „Gedenk aan de kinderen van uw kind,” zoo spreekt die gestalte haar weer toe. Maar haar kind, — neen, nooit heeft zij het gevoeld als in dit uur, — zij is geen moeder voor haar kind geweest: „Ontaarde!” klinkt het haar in de ooren. Druppelen angstzweet vloeien van haar voorhoofd. De morgenstond breekt aan, maar brengt haar geen verlichting. Voortdurend dezelfde woorden; altijd dezelfde lijdensgestalte met het kind aan de borst. Koortsachtig gejaagd, meent zij dat zij ziek is en zendt om den dokter. Toen deze kwam gaf hij wat zenuwstillende druppelen, maar den volgenden dag vond hij den toestand van zijn patiënt veel zorgvoller en voorzag een hevigen aanval van zenuwkoorts. Dit geschiedde ook. Een ernstige ziekte volgde. In haar koortsaanvallen deed zij niets dan ijlen, waarin wel verward, maar toch altijd weer dezelfde woorden vernomen werden: barmhartigheid; kind; sterven; God. Nadat de crisis voorbij was, viel een toestand van hevige zwakte in. Maar sedert zij haar

bewustheid had teruggekregen, was haar eenige gedachte, hoewel veel kalmer, den geheelen tijd aan haar lijdende schoondochter, aan haar mogelijk sterven, aan haar verschijnen voor God.

Dit had, nu de droombeelden voorbij waren, onder de leiding des Heiligen Geestes een weldadigen invloed uitgeoefend. Gedurende haar ziekte was haar verpleging overgelaten aan eene ziekenzuster, en deze was onder Gods leiding het middel geworden om haar gedachten op den innerlijken toestand harer ziele te voeren en zoo te brengen op den eenigen weg, waarop vrede en verzoening te vinden zijn.

De pleegzuster had gedurende de hevige koortsaanvallen en het ijlen van mevrouw Van Egmond duidelijk begrepen dat een zware last haar geweten drukte en van de dienstbode vernomen dat mevrouw juist na de komst van eene vrouw, met wie zij gesproken had, krank was geworden.

Haar eerste zorg, nadat mevrouw het bewustzijn had teruggekregen, was daarom geweest, de gedachten van deze zoo te leiden, dat zij niet alleen met de oorzaak harer krankheid bekend werd, maar haar tevens den rechten balsem kon toebrengen.

„O zeg mij,” sprak mevrouw Van Egmond op zekeren dag in het midden van December tot de pleegzuster, „zeg mij, is er voor mij, verstokte zondares, nog op genade te hopen?”

„De Heere Jezus heeft gezegd: Komt allen tot Mij, die vermoeid en beladen zijt,” sprak de zuster. „En door den mond van Jesaja heeft de Heere reeds in ouden tijd gesproken: Al waren uwe zonden als scharlaken, Ik zal ze maken als witte wol.”

„Ach, maar ik heb den Heere mijn geheele leven vergeten, ja moedwillig heb ik mijne ooren en mijn hart voor Hem

gesloten. Kan er voor mij dan nog genade bestaan?"

„Stort voor den Heere uw hart uit en bid om te mogen gelooven, sprak de zuster. „Grijp het kruis van Christus aan, in zijn bloed is verzoening, want Hij heeft zelf gezegd: Die tot Mij komt zal ik geenszins uitwerpen.”

Mevrouw Van Egmond zweeg. Eenige dagen van inwendigen strijd, van gebed en verzuchting volgden, maar daarna hooren wij haar tot de zuster zeggen na een gesprek over de heerlijkheid van de zalige gewisheid, de vergeving van zonden te hebben ontvangen:

Ja, nu spreekt mijn hart mij vrij,
 Wie bij God mij aan mocht klagen,
 Die eens vonnist over mij,
 Die heeft zelf mijn schuld gedragen.
 Niets kan mij nu eeuwig schaân,
 Jezus neemt ook mij nog aan.

Gezang 39 : 6.

„O,” zeide zij een paar dagen later, „ik zou zoo gaarne iets van mijn schoondochter willen weten. Ach, wellicht leeft zij niet meer en ben ik oorzaak van haar dood en dien harer kinderen. O Heere, dat ik nog goed kon maken, wat ik bedorven heb! Maar hoe kan ik dit, lieve zuster! het adres van mijne schoondochter is mij ten eenenmale onbekend. Ach, ik heb haar zoo wreed heengezonden.”

Daar de dokter nog altijd voor een vernieuwden aanval van het reeds geschokte zenuwgestel vreesde, trachtte de pleegzuster haar gerust te stellen en sprak:

„Wij willen doen wat wij kunnen, om haar woonplaats te weten te komen; maar laat ons bovenal niet vergeten, dat de plaats van ieders woning bij den Heere bekend is. Laat

ons Hem bidden, ons den weg te wijzen, of het althans zoo te leiden dat wij haar kunnen opsporen."

Onder deze omstandigheden was het ook voor mevrouw Van Egmond de 24ste December geworden. In de namiddagure trad de heer Roosmeijer voor hare woning. Op zijne vraag om mevrouw te spreken, kreeg hij ten antwoord, dat mevrouw nog te zwak was en niemand bij haar mocht worden toegelaten.

„Is er dan ook iemand bij haar, wien ik zou kunnen spreken?" vroegde de heer Roosmeijer na eenig nadenken.

„Ja," antwoordde de dienstbode, „de pleegzuster."

„Wil dan zoo goed zijn te vragen of ik de zuster even spreken mag. Ik heb eene boodschap aan mevrouw van hoog gewicht."

De dienstbode ging naar boven, en weinige oogenblikken later verscheen de zuster in den gang, deed de deur der zijkamer open en noodigde den heer Roosmeijer binnen te treden.

„Ik hoor, dat mevrouw ziek geweest is," begon hij.

„Ja, zeide de zuster, „een hevige zenuwziekte heeft haar van alle krachten beroofd, en hoewel de crisis voorbij is, blijft de dokter toch alle mogelijke voorzorgsmaatregelen aanbevelen tegen eene herhaling der ziekte, waarvoor, naar zijn zeggen, veel kans bestaat."

„Sedert wanneer is deze aanval mevrouw overkomen?" vroegde de heer Roosmeijer.

„Vóór ruim twee maanden," zeide de zuster.

„Indien ik niet onbescheiden ben en het voor mij geen geheim moet zijn, waarde zuster, zou ik dan de oorzaak dezer ziekte mogen weten? Een voorgevoel, of liever ik geloof de leiding des Heeren zegt mij dat er tusschen het

doel van mijn komst en den toestand van mevrouw een onafscheidelijk verband bestaat."

De verpleegster, ten hoogste verrast, vraagde daarop snel:

„Brenge gij dan tijding van de schoondochter van mevrouw?"

„Ja," antwoordde de heer Roosmeijer. „Vertel mij slechts."

Daarop zond de zuster eerst de dienstbode naar boven, met de boodschap aan mevrouw, dat er iemand gekomen was om haar — de verpleegster — te spreken, en verzocht de dienstbode zoolang bij mevrouw te blijven totdat zij weer boven kwam.

Nu gaf zij een kort verhaal van al wat zij van mevrouw omtrent haar schoondochter had vernomen, en besloot met de vraag:

„Kunt gij, mijnheer, ons nu mededeelen, waar haar dochter zich bevindt en hoe zij het heeft; ik geloof, dat dit, zoo niet lichamelijk, dan toch geestelijk weldadig op mevrouw zou werken."

„Dat kan ik, sprak de heer Roosmeijer en verhaalde daarop in korte woorden, waarin de ontroering van alles, wat hij dien dag had gehoord en gezien lag uitgedrukt, den toestand, waarin de weduwe verkeerd had.

Met tranen in de oogen had de zuster geluisterd. Toen de heer Roosmeijer geëindigd had, ontsnapte een diepe zucht haar borst, terwijl de klacht over hare lippen kwam: „O Heere, wat is ons arm hart toch verstokt, dat Gij zooveel aan ons te arbeiden hebt, dat uw slagen zoo diep moeten wonden."

„Ja, wel verstokt," zeide de heer Roosmeijer, „maar ook wonderbaar en onbegrijpelijk is Gods liefde, die niet ophoudt het onwillige schaap zijner kudde te achtervolgen, totdat het moede geloopen in eigen wegen, zich gansch verloren ziet en om redding smeekt."

„Ik ben hierheen gekomen,” zoo vervolgde hij, „biddende, dat de Heere mij den weg mocht wijzen, hoe ik als een werktuig in zijne handen, een woord zou kunnen spreken om het hart van mevrouw Van Egmond te verteederen, niet vermoedende, dat de Heere zelf zich reeds een weg had gebaand tot verheerlijking van zijn naam, opdat Hem alleen de eere gegeven worde. Ja voorzeker, ook hier heeft de Heere zijn woord waarheid gemaakt: „Mijne gedachten zijn niet uwe gedachten en mijne wegen zijn niet uwe wegen.”

De zwakke toestand van mevrouw Van Egmond maakte evenwel voorzichtigheid noodzakelijk. Daarom spraken de heer Roosmeijer en de pleegzuster af, dat de laatste langzamerhand de geheele toedracht aan mevrouw zou mededeelen, en als zij de woonplaats en de omstandigheden van de weduwe Van Woudrichem had vernomen, acht te geven welken indruk dit op haar zou teweeg brengen. Mocht zij haar inderdaad wenschen te zien, dan zou de pleegzuster het den heer Roosmeijer berichten, in welk geval hij zich bereid verklaarde alles zoo te regelen, dat indien het gewenscht werd, eene samenkomst reeds den volgenden dag zou kunnen plaatshebben.

„Heerlijk toch,” zoo sprak hij, „zou het zijn, indien het licht, dat in haar is opgegaan, op den Kerstdag in zijn vollen glans schijnen kon.”

Na deze afspraak keerde de heer Roosmeijer weder huiswaarts.

„Wat zijt ge lang weggebleven, lieve zuster,” sprak mevrouw Van Egmond toen de pleegzuster weder binnentrad. „O mijn hart is zoo onrustig. Wel geloof ik dat de Heere mij genadig is, al ben ik het ook duizendmaal onwaardig, maar ach, dit stilt den angel daar binnen slechts ten deele. Ik ge-

loof niet dat ik rust zal vinden, zoolang ik in het onzekere ben aangaande den toestand van mijne schoondochter; neen,"— riep zij opeens door een gevoel van angst overvallen, — „o Heere, laat, laat mij zoo niet sterven; laat mij eerst trachten te herstellen, wat ik zoo gruwelijk bedorven heb!"

„Maar mevrouw," hernam de pleegzuster, „gij vraagt mij niet eens, waarom ik u zoo lang heb verlaten. Of stelt gij daar geen belang in?"

„O ja, zeker, indien gij tenminste goed vindt, het mij mede te deelen."

„Weet gij wel, dat ik u dezen morgen heb voorgelezen, dat zijn naam zal zijn: „Wonderbaar, Raad, Kracht, Eeuwige Vader, Vredevorst?"

„Ja, ja, dit herinner ik mij nog zeer goed en ook dat gij daaraan toevoegdet dat Hij, die op aarde kwam, om ons arme zondaren zalig te maken, vaak leidt langs wonderbare wegen; dat Hij in de grootste vraagstukken van ons leven onze raad en in onze zwakheid onze kracht moet zijn, opdat Hij als de Vorst des vredes met zijn vrede onze harten kan vervullen, want Hij wil als de eeuwige Vader zijne kinderen met vreugde overgieten. O lieve zuster, ik heb dan ook Hem gesmeekt zijne genade in mij te verheerlijken en alles tot zijn eer te doen uitloopen."

„Nu," hernam de pleegzuster, „Hij zal dan ook verheerlijkt worden en reeds toont Hij ons den weg . . ."

„Weet gij dan iets van mijne schoondochter," viel mevrouw Van Egmond haar in, „hebt gij iets vernomen?"

„Ja, maar gij moet kalm blijven, anders vertel ik u niets, want gij weet dat opwinding u schadelijk is. Er was een heer om mij te spreken en in het gesprek vernam hij van mij, dat uw naam eigenlijk niet moet zijn de weduwe Van

Egmond, maar Van Woudrichem. Gij duidt het mij immers nu niet euvel, dat ik uw waren naam genoemd heb."

„Neen, neen," riep zij, „ga voort, ga voort!" "

„Welnu, die naam was bij dien heer bekend en door hem ben ik op de hoogte gekomen, iets van uwe schoondochter te vernemen."

„Zij leeft dus nog?" riep mevrouw Van Woudrichem.

„Ja," antwoordde de zuster, „zij leeft nog."

„O God, wat zijt Gij vol erbarming. Ach, het was mij ontzettend te moeten denken dat mijn verharde hoogmoed haar wellicht had doen sterven in kommer en ellende."

„Ja, dat zou vreeselijk geweest zijn," hernam de zuster, „maar toch, wat ik vernam, bewees mij dat uwe schoondochter veel geleden heeft, maar ook, dat de Heere de zijnen niet verlaat. Want weet ge, wat mij getroffen heeft: dat ik vernomen heb dat Maria als een Naomi geslagen is, maar ook dat zij zich aan den Heere bleef vasthouden, ja dat zij onder het lijden heeft bewezen een beproefd kind van God te zijn."

„En ik heb haar verstooten! Ik ben de schuld van al haar leed. In mijne verblindheid zag ik God noch kind!... O God! God! delg uit mijne schuld, al ben ik uwe genade niet waardig, maar indien Gij mij verwerpt van voor uw aangezicht, dan ben ik immers verloren; o Heere, erbarm U."

„Zalig die treuren, zij zullen vertroost worden," sprak de zuster.

„Ja, dien troost heb ik reeds ervaren," hernam mevrouw, „maar nu zie ik de grootheid mijner schuld nog klaarder in."

„Opdat ook van u, als van de zondares aan Jezus' voeten, zou kunnen getuigd worden: „Haar zijn vele zonden vergeven, want zij heeft veel liefgehad."

„Nee, nooit zal ik mijn Helland genoeg liefde kunnen bewijzen voor hetgeen Hij aan mij gedaan heeft,” riep mevrouw.

Na een oogenblik van stilzwijgen, hernam zij: „Weet gij nu ook, waar mijne schoondochter woont?”

„Gij moet nog een weinig geduld hebben, wij zijn nu op weg.”

„Geve de Heer, dat ik haar vinden moge. Niets wensch ik meer dan haar te zien en haar wel te doen.”

„Zoudt ge haar dan bij u begeeren?” vroegde de zuster haar beproevend. „Of zoudt ge haar niet liever ondersteunen buiten uw deur, indien wij haar vinden?”

„Nee, nee, hier in mijn huis, dat ook haar huis is, zal zij vertoeven. Heb ik haar tot hiertoe verloochend voor de wereld, ik wil der wereld toonen dat zij mij bedrogen heeft en ik eene verblinde was.”

„Recht zoo!” sprak de zuster. „Ook de laatste trek van den hoogmoed moet uitgewischt, want de Heere Jezus heeft gezegd: Verloochen uzelf, en in zijne komst op aarde heeft Hij ons het grootste voorbeeld van zelfverloochenende liefde gegeven. Die achter Hem wil komen, moet Hem navolgen.”

Langzamerhand deelde nu de pleegzuster mevrouw Van Woudrichem het gesprek met den heer Roosmeijer mede, en haar blijdschap was volkomen, toen mevrouw van harte begeerde haar schoondochter den volgenden dag te zien en bij zich te hebben.

HOOFDSTUK V.

VREDE.

Voor elk, die in het duister dwaalt,
Verstrekt deez' zon een helder licht,
Dat hem in schaduw des doods bestraalt,
Op 't vredepad zijn voeten richt.

(Lofzang van Zacharias : 3).

Onderwijl was de avond van den 24sten December gedaald. Volgens afspraak had mevrouw Roosmeijer met haar dochtertje de noodige inkoopten gedaan en gingen zij met een klein gedeelte daarvan een bezoek brengen bij de weduwe Van Woudrichem.

Hoe sprongen de kinderen van blijdschap op, toen zij al deze dingen op tafel zagen liggen! Hoe klopte het hart van Maria van innigen dank jegens den Heere, die haar aanhoudend smeeken en haar verzuchtingen had verhoord! Ja, inderdaad, zij gevoelde het, het licht ging voor haar op na den droeven nacht. Maar nog helderder werd het haar, ja, als een wonder van Gods almachtige liefde scheen het haar toe, toen ook de heer Roosmeijer kort daarop het vertrek binnentrad en haar mededeeling deed van zijn bezoek bij haar schoonmoeder.

Smartelijk greep het de jonge weduwe aan toen zij vernam dat haar schoonmoeder zeer lijdende was, maar toch werd haar ziel tevens van liefelijken troost vervuld, toen zij hoorde

dat juist het krankbed voor haar schoonmoeder een middel in 's Heeren hand was geweest tot bekeering.

„O Heere, hoe hebt Gij al mijne beden verhoord,” sprak Maria, „meer dan ik ooit had durven hopen, hebt Gij mij gegeven. Ja, Gij zijt eene zon en een schild voor hen, die op U vertrouwen.”

„Uw licht gaat op, beproefde Maria,” sprak de heer Roosmeijer. „Kerstfeest zal het ook inderdaad voor u zijn. Kerstfeest, waarop de engelen in den hemel zich verblijden, maar waarop ook wij zullen juichen: Eere zij God in de hoogste hemelen, vrede op aarde, in de zondaars en zondaressen heeft God een welbehagen.”

„Zijt gij bereid, Maria, om uwe schoonmoeder te ontmoeten, indien zij u begeert te zien?” vroegde de heer Roosmeijer.

„Ja van ganscher harte,” sprak Maria, „waarom zou ik niet? Heeft niet de Heere mij groote genade bewezen toen ik voor mijne schoonmoeder kon blijven bidden, ook nadat zij mij ledig had heengezonden, en zou ik nu geen bewijs van oprechtheid mijner beden en van dank aan den Heere geven, door tot haar te gaan als zij mij wenscht te ontvangen? Gewis, ik zal het doen.”

„Dit wist ik wel,” sprak de heer Roosmeijer. „Indien ik dan bericht krijg, ben ik bereid u derwaarts te vergezellen, terwijl mijne vrouw en mijn dochtertje zich wel met uwe kinderen zullen bezighouden gedurende uwe afwezigheid.”

„Ja,” zeide mevrouw, „wij zullen uwe kinderen wel zoolang bij ons nemen, dan zijt ge verzekerd dat zij bezorgd zijn.”

Maria kon geen woord van dank uitbrengen, maar in de betraande oogen en den warmen handdruk lag haar geheele dankbare ziel.

Inderdaad kwam dan ook den volgenden dag bericht van de pleegzuster, dat de oude mevrouw Van Woudrichem Maria wenschte te spreken.

Op weg daarheen sprak de heer Roosmeijer nog veel met Maria over de wonderbare wegen des Heeren en over de verhooring des gebeds.

Aan de woning van de oude mevrouw gekomen, werden beiden in de zijkamer gelaten, daar de pleegzuster aan de dienstbode vooraf de noodige bevelen had gegeven.

Toen mevrouw van de aankomst van haar schoondochter bericht was gegeven, werd deze boven geroepen, terwijl de pleegzuster haar vooraf in den gang gevraagd had, de oude moeder zooveel mogelijk tot kalmte te stemmen.

De pleegzuster, die terecht meende dat het onbescheiden zou zijn het tafereel der ontmoeting van moeder en schoondochter bij te wonen, was den heer Roosmeijer gezelschap gaan houden, terwijl Maria de ziekenkamer binnentrad.

Doch ook wij achten het niet welvoegelijk getuigen te zijn van deze ontmoeting. Zeker, dit mogen wij mededeelen, dat de voorheen trotsche dame, naar ziel en lichaam geknakt, inderdaad toonde dat de hoogmoed voor zelfverloochening had plaats gemaakt, en dat Maria hemelsche vreugde smaakte bij de gewisheid van zulk een ommekeer. De engelen Gods zullen ook in deze stonde hebben gejuicht, en Hem hebben geprezen voor de volkomen overwinning, die Hij ook in deze ziel had behaald op de macht des Boozen.

„O mijn dochter,” hooren wij de oude mevrouw uitroepen, nadat de eerste ontroering een weinig bedaard was, — „o mijn dochter, kunt gij mij vergeven? Ik heb u zwaar beleedigd en ellendig gemaakt.”

„Mevrouw,” — hernam Maria.

„Noem mij niet alzoo,” viel de oude mevrouw haar in de rede. „Dit woord uit uw mond doet mij pijn. Wel gevoel ik het klaarder dan ooit, dat ik niet waardig ben door u moeder genoemd

te worden, maar ach, wat ik u bidden mag, spreek mij niet anders toe, maar geef mij uit gunst wat ik verbeurd heb."

„Moeder," hernam Maria, „ik heb nooit anders gebeden, dan dat de Heere u tot inzicht uwer zonden brengen mocht, en zou ik, nu mijne beden verhoord zijn, u niet reeds vergeven hebben?"

„Dank, o dank. Nu weet ik, dat mijne schuld geheel is uitgedelgd. Heere, wat is uwe goedheid groot!"

Mevrouw Van Woudrichem sloot van innerlijke ontoeroering en overspanning de oogen. Uit vrees voor schadelijke gevolgen meende Maria dat hun alleen zijn voor ditmaal lang genoeg geduurd had en riep daarom de pleegzuster binnen.

Toen mevrouw Van Woudrichem weder de oogen opende en een weinig kalmer was geworden, zeide zij:

„Maria, gij blijft immers bij mij?"

„Indien gij dit begeert," antwoordde deze, „zeer gaarne, maar zal het u niet te moeilijk vallen bij uw zwakken toestand de drukte van een gezin met kinderen in uw huis te hebben?"

„Neen," sprak mevrouw, „ik bid u, laat het verledene geheel vergeten en vergeven zijn, en gun mij thans nog het voorrecht te mogen smaken u en uwe kinderen de rechten te geven, die u toekomen."

Maar aangezien Maria zich aan de plaats harer ellende gebonden gevoelde, zoolang het lijkje van haar jongste kind daar vertoefde, werd besloten dat zij na de begrafenis haar woning zou verlaten en met haar kinderen haar intrek bij mevrouw Van Woudrichem nemen zou. Op dringend verlangen van haar moest Maria evenwel beloven den avond van den eersten Kerstdag met haar kinderen bij haar schoonmoeder door te brengen.

De familie Roosmeijer, die zulk een hartelijke belangstel-

ling in het lot van Maria had betoond en door de rijke kerstgaven, die zij gezonden had, het haar mogelijk had gemaakt, goed gekleed met haar kinderen te kunnen verschijnen, werden ook genoodigd mede te komen. Een schoon tafereel van innige Christelijke liefde werd aanschouwd, toen beide gezinnen zich des avonds op weg naar mevrouw van Woudrichem begaven. De familie Roosmeijer wilde het genot zich niet laten ontnemen, om Maria in haar aanstaand nieuw tehuis te voeren. En toen de kinderen, door hun moeder en de familie Roosmeijer geleid, zachtkens in de ziekenkamer traden, en door grootmoeder op het hartelijkst werden ontvangen, was het hart van allen vol aandoening bij het aanschouwen van de genade des Heeren, die hier zoo zichtbaar had gewerkt tot verheerlijking van zijn naam, dat menige traan van dankbaarheid en vreugde werd weggepinkt.

„Dit Kerstfeest,” sprak mevrouw Van Woudrichem, „is ook mijn geboortefeest. Vijfenzestig jaren heb ik geleefd zonder God. Nu eerst gevoel ik wat leven is. Mijn zondig leven kan niet weer worden hersteld, maar ik wil de liefde van mijn Heere en Heiland roemen, die mij nog in de laatste ure heeft gered en behouden.”

„Ja,” zeide Maria, „voor ons beiden heeft de Heere zijn licht doen opgaan, daarom wil ook ik thans zingen: „De Heere heeft groote dingen aan ons gedaan, Hij, die machtig is en heilig is zijn naam! Zijne barmhartigheid duurt van geslacht tot geslacht.”

„Opdat ook bij ons het lied der engelen tot waarheid zou worden,” sprak mevrouw Roosmeijer, „Eere alleen God in de hoogste, vrede op aarde, in menschen heeft Hij zijn welbehagen !”

